

Nr 423

Av herr Gustafson i Göteborg m. fl., om sänkning av rösträttsåldern.

(Lika lydande med motion nr 354 i Första kammaren)

Riksdagen beslöt 1964 att såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling antaga Kungl. Maj:ts förslag om en sänkning av rösträttsåldern. För närvarande inträder rösträtt kalenderåret efter det en person uppnått 21 år. Enligt det vilande förslaget skall rösträtt vid val till riksdagens andra kammare inträda året efter det, då vederbörande fyllt 20 år.

Från vårt håll framhölls vid behandlingen av detta förslag att det fanns goda skäl att låta rösträtten inträda året efter det att 18-årsåldern uppnåtts. Dessa skäl redovisades i motion nr 3/1964 i andra kammaren och torde i detta sammanhang inte behöva upprepas. Det kan räcka med ett påpekande om att 18 år är den ålder, då flera avgörande förändringar i ungdomens rättigheter och skyldigheter inträffar. Vårt förslag till sänkt rösträttsålder innebär att åldern vid det första röstningstillfället vid ordinarie val kommer att ligga mellan 18 3/4 och 20 3/4 år.

Det synes som om en längre gående sänkning av rösträttsåldern än den som antogs såsom vilande vid förra årets grundlagsändring i och för sig inte skulle strida mot vare sig departementschefens eller konstitutionsutskottets vid detta tillfälle uttalade uppfattningar. Emellertid ansåg utskottet i likhet med departementschefen att en ytterligare sänkning hade ett samband med regleringen av myndighetsålder och förmynderskap. Riksdagen torde därför avvakta den prövning av myndighetsåldern och olika former av omyndighet, som departementschefen förutskickat, innan den tog ställning till frågan om en något längre gående sänkning av rösträttsåldern vore möjlig.

Gentemot uppfattningen att det föreligger ett ofrånkomligt samband mellan rösträttsålder och myndighetsålder kan invändas, att den principen i och med det vilande förslaget i viss mån brutits, eftersom detta innebär att personer under myndighetsåldern blir röstberättigade. Bland dessa kan finnas fall för vilka en omyndighetsförklaring är indicerad. Det senare förhållandet har ansetts vara ett allvarligt hinder för en sänkning av rösträttsåldern under myndighetsåldern.

Att rösträtt kan tillkomma någon som fyller förutsättningarna för en omyndighetsförklaring är dock inte någon för ifrågavarande åldersgrupp specifik företeelse, påpekar departementschefen i propositionen. Även bland de till myndig ålder komna kan fall förekomma, där indikationerna för omyndighetsförklaring föreligger utan att sådan förklaring utverkats, exem-

pelvis därför att vederbörandes egendoms- och levnadsförhållanden gör behovet därav ringa. Inte heller författningsutredningen fann vid sin prövning av rösträtten att en rösträttsålder som understeg den allmänna myndighetsåldern — enligt dess förslag med ett år — utgjorde något avgörande argument mot en sänkning.

Att de speciella omständigheter som är förknippade med skilda rösträtts- och myndighetsåldrar måste beaktas är uppenbart. De utgör dock enligt vår mening inte ett tillräckligt hinder för ett genomförande av den av oss föreslagna sänkningen av rösträttsåldern. Vi förutsätter nämligen att det skall vara möjligt att finna vägar att reducera olägenheterna, om rösträttsåldern blir lägre än myndighetsåldern, samtidigt som regeln att den som är förklarad omyndig icke skall äga rösta upprätthållas. Hur detta lämpligen skall ske torde böra utredas i särskild ordning. Det bör då erinras om att frågan delvis kommit i ett annat läge i och med att departementschefen avser att tillsätta en utredning med uppgift att bl. a. behandla spörsmålet om olika former av omyndighet. Såsom Svea hovrätt bl. a. framhåller i sitt yttrande över författningsutredningens förslag är det nämligen icke utan vidare klart att rösträtt bör frångå envar som blir förklarad omyndig.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställas,

A. att riksdagen måtte

1. besluta såsom vilande grundlagsändring att rösträttsåldern vid val till riksdagens andra kammare sänkes från nuvarande till året efter uppnådda 18 år,

2. besluta att rösträttsåldern vid kommunala val sänkes på samma sätt; samt

B. att utskottet måtte utarbeta förslag till erforderliga grundlags- och lagändringar.

Stockholm den 27 januari 1965

Sven Gustafson

Ingemar Mundebo

Bertil Ohlin

i Göteborg

Ola Ullsten

Mac P. Hamrin

i Kalmar

Nr 424

Av fru Gärde Widemar, *angående statstjänstemännens oavsättlighet m. m.*

(Lika lydande med motion nr 601 i Första kammaren)

Stockholm den 27 januari 1965

Ingrid Gärde Widemar